

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema
I. Krajec v Novem mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Kedaj naj sekamo les za stavbo?

Splošno pravilo je, da je les po zimi sekan, najbolj. Sekamo ga tedaj od vsihsvet do predpusta. Malokdo se pa potrudi opazovati, ali je tudi mej tem časom sekan les ves enak, enako trpežen; ali je pri enaki kakovosti v novembru ali pa v februarju sekan les enako trpežen. — V srednjem veku se je strogo tega držalo, da se je les konec adventa, to je v drugi polovici decembra sekal, in čudimo se še danes, kako se je v starih stavbah les dobro ohranil. Rimljan Plinius, ki se je ob Kristusovem času rodil, je priporočal, les takrat sekati, dokler se skorja ne odloči. Vegetius Renatus je omejil čas sekanja od 14. do 23. decembra, in Constantius Columella na ves december.

Da je ta trditev opravičena, dá se dokazati, ako se opazuje, kaj se z drevesom godi med njegovo rastjo.

V naravi se opazujete dve različni dōbi mej rastjo drevesa, namreč od časa, ko je dan najkrajši, do časa, ko je dan najdalji, ali recimo od

božiča do kresa in od kresa do božiča. V prvi dōbi, to je od božiča do kresa, vrši se vse življenje drevesa; v tem času veje poganjajo in dalje rasto, in drevje se debeli, ker se nov obroček dela mej deblom in skorjo.

V drugi dōbi, to je od kresa do božiča pa postane razširjenje, to je, kar je na drevesu novega izrastlo v prvi dōbi, to dozoruje in pripravlja snov za novo življenje zopet prihodnje dōbe. Sok, ki se v prvi dōbi po lesu pretaka, se v drugi dobi, to je po kresu, popolno spremeni. Polagoma se zgostuje in se tako spreminja v les. Ako se tedaj drevo poseka v drugi dōbi, ter se veje obsekajo, deblo olupí, ter hlod na zračnem kraju suši, posuši se zgoščeni sok v drevesu in zrak ne more več prešiniti notranjosti hloda. Tak les bi le slab postajal, ako bi bil slabo hranjen; v njega notranjem se nima kaj pokvariti.

Vse drugače se pa godi z lesom, kadar se pripravlja ali se že pričinja rast. Kedar se je sok v drevesu jel zopet nabirati in potrebne snovi v sé srkati. Kedar se tako drevo poseka, se mu s silo vse delovanje rasti vstavi, sok se ne more več pretakati, jame kipeti in pozneje kisati, kar preide v nekako gnjilobno kisanje, katero ima tako

PODLISTEK.

Na grobeh.

(Spisal Vinko K—č.)

O usmiljeni,
Podaj jim sveti raj!

Napočil je vernih duš dan. Turobno pojo zvonovi, vabeč vernike v cerkev, odkoder skupaj zbrani polagoma korakajo obiskat svoje ranjce na njihov dom — na pokopališče.

Pridružimo se tudi mi sprevodu ter pojdimo z njim, saj danes je dan, v katerem se nam vzbujajo spomini na ranjce bolj živo. Vzbujajo se v nas znova vsa otožnost po onih, ki so bili naši prijatelji, naši sorodniki, naši roditelji.

Dospevši na pokopališče zagledamo tu dragocene grobne spomenike, tam krasno okinčane grobe, kjer so vsajene lepe cvetlice; bogato oblečena gospoda položila jim je krasne vence. Dalje vidimo

grobe, razsvetljene z mnogimi lučicami; ljudje, ki tu počivajo, bili so imoviti, modri in učeni — smrt jim ni prizanesla. Pojdimo dalje k onim grobom, na katerih goré le posamezne luči ter je le tu in tam vsajena kaka cvetlica. Tu zemlja pokriva uboge stariše, ki so otroke še nepreskrbljene zapustili. Reveži, na svetu stiskani od brezsrčnih ljudij, vijo tu roke starišem naproti.

Ob novem grobu zagledamo stati mlado ženo, katere obraz je oblit s svitlimi solzami; nêmo toži nadloge, ki jo tlačijo, svojemu prerano umrlemu soprogu; in zopet tam slišimo deco plakati, stezaje svoje nedolžne roke proti gomili, kjer počiva nje zlata mamica. Zopet ondi medli stara ženičica ob gomili, v katerej leži nje edini sin; nje edina podpora, ki jo je od njega imela, je sedaj za ta svet uničena.

Mnogo takih in enakih prizorov vidimo tukaj. Tam v kotu nahaja se pa gomila, ob katerej

ojstrost v sebi, da vso tisto lesno tkanino, to je tisto, kar les močan stori, razje in zdrobi. Kar navadno lesu po zunanjem vplivu škoduje, na priliko mokrota in toplota, to v tem slučaju pospeši tudi notranje pokončevanje. Tista kisloba je tem huja v času, ko drevo še ni pognalo, in tisti vzduh ni mogel po listih izpuhteti; to se godi v mesecih januarju in februarju.

Ako se pa drevo v mesecu marcu ali aprilu poseka, in se mu pusti nekaj dni veje in mladike, izpuhti velik del onega soka, predno da skisa. S tem si sicer les nekaj opomore, ker se manj one škodljive kisline napravi, toda les postane rekel bi nekako luknjičast, ker je sok izhlapel, je pa vsled tega bolj nagnjen do vlage, raje se nategne, vlago v se posrka, zgubi pa tudi svojo trdnost in moč. Tu sledi dokazilo:

Štiri smreke enake starosti, ki so skupaj na enaki zemlji rastle, so posekali v zimskih mesecih, in sicer prvo smreko konec decembra, drugo konec januarja, tretjo konec februarja in četrto konec marca. Obsekali so jih na čisto enako debelost in dolgost, ter čisto enako sušili. Položili so jih potem na tesarske stolice, vse zmiraj enako oddaljene, in so jih v sredi obtežili. Konec decembra posekana smreka prenesla je dvojno težo od one konec marca posekane. Pri enaki upognjenosti je prenašala smreka od konca januarja 12 odstotkov, od konec februarja 20 in od konca marca 38 odstotkov manj kot ona konec decembra posekana.

Smrekove late, konec decembra in konec marca posekane, so bile prve čez 16 let še dobre, mej tem ko so druge čez štiri leta se zlomile. Dva enako stara in enako obsekana smrekova hloda, v vlažno zemljo zakopana, je bil prvi dec. sekan, čez 16 let še primerno dober, mej tem, ko je bil oni marca posekan v 8 letih že sègnjit. Od istih

ne vidimo nijednega človeka. Kdo vendar tam počiva? Pojdimo pogledat! Je li mogoče? Da, to je grob njega, ki nam je bil prijatelj; v življenju bil je drag marsikom, a preselivši se v večnost, ni zapustil imetja, ne sorodnikov; z njim zamrl je ves njegov rod, gomila njegova je zapuščena, ni je roke, katera bi vsadila cvetlico ali prižgala luč na njegovem grobu; celo prijatelji smo ga pozabili, edina mati narava ostala mu je zvesta, ona okinčala je njegov grob sè svojo lepoto.

Da, koliko vas, ki sedaj tu počivate, bili ste še pred malo časom mej nami, v vsakovrstnem razmerju, in danes ležite tu vsi jednaki — črna zemlja vas je objela, na tem svetu ne vidimo se več.

Ljudje so se pri pokopališčni cerkvi skup sèšli; mali zvončki utihnejo. Duhovnik povzdigne roki ter prosi Boga za ranjce usmiljenja, odpu-

smrek so napravili tla v konjskem hlevu. Prve so šest let trajale, druge pa čez dve leti niso bile več za rabo.

Gospodarjem mora biti na tem, da svoja poslopja s trpežnim lesom krijejo, kajti še tako lepo in pravilno delo ne nadomesti trpežnosti.

Dostaviti moramo tu uže naprej, da našim gospodarjem ta tako prepričalen spis najbrž ne bo segel do živega. V tukajšnji okolici trdijo, da je za smreke najbolji čas sekanja začetek marca. Takrat se koža rada olupi, ki se da v denar spraviti, in les je bolji za delo, tako trdijo. Resnica je tudi, da se decembra meseca sekanim smrekam pod lubom črv zaredi, če le naj manjša lušina na deblu ostane.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Poslanec dolenskih mest, dvorni svetnik Šuklje je izstopil iz slovansko-krščanske narodne zveze, ki so jo bili ustanovili spomladi rusinski, hrvatski in slovenski državni poslanci. Slovenski poslanci so bili vsi v njej. Sedaj je pa Šuklje izstopil. Zakaj? Ker ni bil izvoljen v proračunski odsek. Zveza je z veliko večino glasov izvolila dr. Kreka.

Državni zbor še vedno kaže staro lice. Nemški liberalci in nacijonalci nagajajo, kar se da. Sedaj je bila več dni na vrsti zatožba ministra Badenija. Tožili so ga namreč nemški liberalci, ker je bil izdal neki tajni ukaz, kako postopati vladnim zastopnikom pri shodih, in ker je bil po leti neki nemški shod v Hebu prepovedan, in so se vršili tam vsled tega burni dogodki. Tožniki so naprej vedeli, da ne bodo nič opravili. Ali tako delajo obstrukcijo, zavlačujejo vladne pred-

ščenja grehov in večnega izveličanja. Ginjeni združujemo se splošni molitvi in tudi mi milo Boga prosimo za naše ljube. Bolj ko kedaj s toplim čutom k Bogu zdihujemo.

Bomo li čez leto obsorej še mej živimi? — Marsikom, ki je še danes tu zdrav ter si obeta še lepo bodočnost, bode mu spomladi nad grobom že trava zelenela.

Dolgost življenja našega je kratka.
Kaj znanec je zasula že lopata!
Odrpta noč in dan so groba vrata;
Al' dneva ne pove nobena pračka.

Kaj se hočemo tedaj, mi revni zemljani, toliko za posvetne malenkosti vleči, vsako besedo tehtati in toliko nestrpljivi in zamerljivi biti? Kako milujemo tukaj na pokopališču naše mrtve znance, kako radi bi jim kako dobroto skazali, cvetlice in vence jim nosimo! — Bodimo tudi z živimi prijazni, prizanesljivi, saj ne vemo, bomo jutri še mej njimi ali ne. Smrt na tihem pride in veli:

loge. — Zmeda je v državnem zboru res velika. Levica vpije, ropota, preprečuje resno delo, desnica pa ni zadosti odločna in pogumna, da bi se ji krepko ustavila. Sedaj se je odpovedal zbornični predsednik dr. Kathrein predsedstvu. Zmeda je seveda še večja. — Baron Di Pauli ni mogel za svoj predlog glede jezikovnega zakona pridobiti ni desnice ni levice. — Dr. Sušteršič je s tovariši vložil interpelacijo ministru za notranje stvari in pravosodje, ker upravna in sodna oblastva na Primorskem niso hotela neke Raiffeisenove posojilnice registrirati. Ta poslanec je govoril tudi na splošnem avstrijskem poljedelskem shodu, ki se je vršil na Dunaju, o delovanju Raiffeisenovih posojilnic na Slovenskem. — V proračunskem odseku je predlagal in utemeljeval dr. Krek sledečo resolucijo: „C. kr. vlada se pozivlje, da takoj presoja zahteve, ki jih je sklenil shod 15 županov dne 17. oktobra t. l. v Krškem z ozirom na postopanje ob živinski in prašičji kugi in jih navede v prošnji na notranje ministerstvo, in da jih čim najprej reši v blagohotnem smislu“.

Kaj je novega po širokem svetu?

Kubansko vprašanje ni še rešeno. Spanska vlada je mislila, da bo precej, če odpokliče dosedanjšega guvernerja Weylerja in nastavi novega. Pa ne gre. Z novim guvernerjem Kubanci niso prav zadovoljni. Tudi razmerje med Spanijo in severoameriškimi Zveznimi državami se je še bolj poostriilo.

Nemški socijalistični vodja Liebknecht, star že 72 let, bo moral v štirimesečni zapor, ker je razžalil nemškega cesarja.

Človek, pojdi z menoj pred sodnji stol; ondi se ti bode odkazala bodočnost po zasluženju; ako imaš s seboj dobra dela, imel bodeš gotovo mnogo mnogo lepšo bodočnost, kakor jo zamoreš pričakovati na zemlji.

Položila vas je v tihe grobe, kjer ste našli svoj pravi dom, in kamor vas hodimo obiskovati ter se v duhu pogovarjati z vami. Ne bode dolgo, ko si nemila smrt v nas izbere svoje žrtve ter nas položi med vas v hladne grobe, kjer bomo z vami čakali dneva, da nas vse zbudi glas trobente, ter nas Gospod pokliče k vstajenju:

Vsaj križ nam sveti govori,
Da vid'no zopet se nad zvezdami!

In sedaj, predragi ranjci, prišel je čas ločitve; s tužnim srcem zapuščamo vaš mirni dom — tihe grobe. Pošiljajoč vroče želje proti nebu prosimo Gospoda, naj vam podeli večni mir in pokoj. Spavajte sladko, nebeška luč naj vam sveti, ter angelj miru naj kraljuje nad vami!

Piše se nam:

Iz Belokrajine. — V 16. šte. „Dol. Nov.“ stran 141, naznanja gospod župan občine Črešnjevce, kako veliko škodo je prizadela toča dne 22. jul. in 2. avg. t. l. v dotični občini. Nadalje priporoča tudi reveže usmiljenim srcem v podporo. In res, našlo se je nekaj blagih dobrotnikov, med temi tudi vis. deželna vlada, kateri so hiteli pomagat s svojimi darovi prizadetim občanom. Kmalu se je nabrala primerna svota, s katero bi se imelo pomagati ubogemu kmetu.

Lahko si toraj mislite, dragi bralci „Dol. Nov.“, da je kmet trpin nestrno pričakoval, kedaj ga županstvo pokliče k sebi in mu izroči njegov delež, češ, bode vsaj nekaj obresti odrajtal, ter s tem vsaj za nekaj časa potolažil sitne dolžnike, kateri mu žugajo še to prodati, kar mu je toča pustila. Pa še druga mu roji po glavi. — V nedeljo je razglasil občinski sluga pred farno cerkvijo, da mu bode na dražbi (licitanti prodajana mrva, katero je on z velikim trudom kosil, sušil, domov vozil in pod streho spravljaj; in zakaj? Zato, ker nima s čim davke plačati. Zadnjič ga je prišel opominjati upnik, naj mu plača vsaj obresti, ako ne, ga bode zatožil in pognal na kant. Ta pa ga prosi: Počakaj vsaj še en teden, bom dobil kaj miloščine in ti bom dal, vse ti bom dal!

Kako se pa zavzame vsakteri, ko počí glas: „Podpore nabrano za po toči prizadete posestnike so razdelili med same osobenke sploh med take, kateri nimajo nič ali čisto malo polja, katerim ni toča nič vzela“. Ta je lepa, tisti, kateri ima po toči ravno toliko kot pred točo, dobi podporo, tisti pa, ki je podpore v resnici potreben in se jo je tudi najbolj nadjal, ne dobi pa nič. Orožnik je delil temu 10 gld., onemu 15, drugemu zopet 20 itd. Resnica pa je, da pridelek nekaterega teh osobenkov ni vreden od petih let skupaj 15—20 gld. A med temi so pa tudi taki, ki jim ni toča nič vzela, ker so osamljeni, kamor pa toča ni dosegla. Razun tega, da jim je toča pustila, (vsaj mi jim nismo zato nevošljivi, ker jih ni toča, Bog obvari) imajo pa celo leto pri kmetu hrano in zaslužek, bodisi z rokodelstvom ali dnino, tako, da mu ta še mora dolžan ostati v gotovi nadi, da bo jesevi prodal mošt in poravnal dolg. Vzemimo le enega za vzgled, kateri ima svojo hišico in nekaj polja na koncu občine, kjer ni toča naredila nič škode, zato ker je kajzar, je dobil 10 gld. Lahko je potem skakal in vriskajoč šel domov rekoč: „Dve toči sti me pobili, zato sem dobil deset goldinarjev, jujuhihi! Ti ubogi kmet pa glej obupan, kako tvojo krmo, katero si tako skrbno skupaj vlačil, drugi vagajo, na voz nakladajo ter kar tebi nič meni nič odpeljejo, še Bog plati ne rečejo.“

Ni toraj čuda, da se med ljudstvom oglašá vedno nezadovoljnost, goji nevošljivost in sovraštvo. Kako bi pa bilo vstreženo vsem ljudem? Bo morebiti vprašal marsikateri. Kako neki? Ako je prišlo res kaj podpore, razdelili naj bi jo po prizadeti škodi ali davku oziroma kolikor toliko davka plačali, tako bi bil vsak zadovoljen in hvaležen. Kajti, kdor plačuje več davka, ima več polja in vinogradov, kdor ima pa več polja in vinogradov, temu je toča več škode naredila.

Potreben pa je pri nas vsak posestnik podpore že zaradi trtne uši, prašičje kuge itd., posebno pa sedaj, ko mu je vzela toča ves poljski pridelek, vničila vse nove nasade ameriških trt, za katere je žrtval toliko truda in stroškov, da se je zakopal v dolgove, iz katerih ven ne more. Pri nas niso kapitalisti doma, da bi imeli denar naložen na obresti, ali shra-

njen za slabo leto. So že nekateri da si prihranijo kake krajcarje, pa to so le redke bele vrane.

Zatoraj pa še enkrat rečem, ubogi kmet, sedaj vidiš, da nobeden za te ne mara, ako padeš, ni ga, da bi ti roko podal in te vzdignil. Skrbi si sam, muči se sam in napreduj kakor veš in znaš, kadar je treba pa plačati, takrat pa „daj“ vzemi kjer moreš, ako ne te pa poženemo.

Osobenek pa bo pač lahko rekel: „O da bi le vsako leto toča pobila.“

Iz Studenca pri Krškem. — Slavna c. kr. vlada prav stori, ki daje priliko kmetovalce po svojih nastavljenih živinozdravnikih o živinoreji poučevati, jih seznaniti s toliko pogubnimi živinskimi boleznimi in tako preprečiti marsikatero nesrečo posameznikom, in za slučaj epidemije celim okrajem ali deželi. Tako smo imeli priliko v nedeljo 24. oktobra na Studenci po popoldanski službi božji poslušati tak pouk po gosp. živinozdravniku Virglerji iz Krškega. Zbralo pa se je mnogo ljudstva in vsi so prav verno poslušali popularno pa temeljito razpravo glede živinoreje, racionalnega krmljenja, osobito pa o boleznih pri govedih in prašičih, ki se tako pogosto pojavljajo v naših krajih in ubozega kmetovalca čestokrat uničijo. Navedel je uzroke bolezni, povedal sredstva, s kojimi jih je odstraniti in upamo, da tudi popolnoma iz glave izbil praznovernim kmetom pomoč coprijanov.

V teku jednega leta imeli smo tri predavanja; dve ste obsegali kmetijstvo osobito vinorejo; poučevala sta gg. dr. Romih in Gombač, ter sta ž njima pripomogla do zboljšanja vinoreje. Zadnja razprava bila je v prid živinoreje, ki je pri nas še precej na nizki stopnji, a večkratni pouk jo utegne povzdigniti in na boljši stan privedi.

S koristnim je bilo združeno tudi prijetno. Zbralo se nas je več mož iz fare in stopili smo z nekako ponosno radostjo pred preč. g. župnika dr. Čekal-a ter mu udano častitali k pridobitvi doktorskega dostojanstva. Završek vsega je bila stara dolenjska navada, da smo si po končanem delu razvedrili tudi duha z dobro ameriško kapljico, koja je za vinorejo vzgledni posestnik gosp. A. Hočevnar že letos v obilni meri pridelal.

Domače vesti.

(Duhovske premembe.) P. T. gospod Ivan Nagode bil je kanonično vmeščen za dekana v Trebnje, kjer je že poprej služboval; Mihael Bulovec od Sv. Petra v Ljubljani kot podvodja v ljubljansko semenišče; Dr. Gregor Pečjak iz Žužemberka k Sv. Jakobu v Ljubljano; Jan. Tapin iz Iga za beneficijata v Smartno pri Litiji; Dr. Jan. Mauring iz Št. Vida pri Zatični na Ig; Matija Kastelic iz Kostanjevice v Št. Vid pri Zatični; Vilko Mlejnik iz Vinice za II. kaplana v Semič; Karol Jaklič iz Dobrnič za beneficijata na Vače; Fran Sturm iz Suhorja v Podzemelj; Janez Dolinar iz Črnomlja v Staritrgr pri Ložu; beneficijat Jakob Pavlovčič iz Vač za administratorja na Suhor; Josip Benkovič iz Naklega za spirituala v ljubljansko Alojzijevišče; Franc Traven iz Dobropolja v Naklo. — Na novo stopijo v službo sledeči častiti gospodje: Janez Jereb za II. kaplana v Žužemberk; Janez Baloh v Kostanjevico; Janez Zavli v Hinje; Josip Eppich v Dobrnce; Jakob Ramoveš v Vel. Lašče; Janez Sever v Črnomelj.

(† Anton Navratil), zasebnik iz Metlike, bivši deželni poslanec, umrl je 21. oktobra v Bosni

nenadoma vsled srčnega mrtvouda, ko je svojega nečaka obiskal; bil je star 65 let. N. v m. p.

(Strahu umrl.) 29. septembra proti poludne šel je petletni fantiček Janeza Bevčiča iz Jasen s svojo sestrico Miciko po kolovozni poti proti domu. Ko gresta proti hiši Dođiča, priteče jima sedemletni Anton Baša naproti in ščuva mladega psa na otroka. Mladi Jožek, od psa preganjan, beži pred istim kacih 50 korakov ter pade. Vstal je, a takoj zopet padel ter mrtev obležal. Zdravniki so spoznali, da je vsled strahu umrl.

(Novomeščanom) dobro znani Franc Brückner je obhajal koncem preteklega meseca petdesetletnico, odkar se je posvetil trgovskemu stanu. Pri tej priliki so gospodu došla od vseh strani najprisrčnejša voščila; mnoga društva so ga imenovala „častnim članom“; tudi „katol. društvo rokodelskih pomočnikov“ v Nov. mestu imenovalo ga je svojim častnim članom.

(Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Novem mestu) napravi 14. novembra ob 1/28 uri zvečer v lastni hiši veselico z igro: „Smolo ima“ ter s tombolo. Naše občinstvo se teh društvenih predstav sploh rado udeležuje, zato upamo, da tudi ob tej priliki ne izostane.

(Lukežev semenj) dne 19. oktobra v Novem mestu bil je izvanredno živahen, in šteti ga je mej največje semnje na Dolenjskem. Kar se tiče prešičjega semnja, je pa prvi na Kranjskem. Pripeljali so toliko prešičev na semenj, da je bila „Loka“ popolnoma zastavljena, razun te pa še pri trtnici ležeči na „Loki“ neograjeni del novega sejmišča. Govedi so pripeljali 1100 glav, konj pa 120. Kupčija bila je živahna, posebno na prašičjem semnju; seveda niso pri ogromnem številu živali vseh poprodali, čemur so največji vzrok zaprtije družih dežel proti uvozu za rejo namenjenih kranjskih prešičev iz neokuženih krajev. Na Kranjskem je sedaj prešičji promet popolnoma prost, izvzemši le nekaj vasi v črnomaljskem, kočevskem in krškem okr. glavarstvu. Kako potrebno je bilo novo sejmišče, pokazal je letos Lukežev semenj. Ako bi novega sejmišča ne bilo, kam bi spravili toliko množino živine? Pri tej priliki moramo tudi pohvalno omeniti pripravno lego in uredbo novega živinskega sejmišča. Dogon živine na sejmišče vršil se je v najlepšem redu in primeroma takó hitro, da ni bilo pri vходу nobenega dreva in da je bil promet na državni cesti vedno prost. Z nevoljo pa smo opazovali grozno gnječo pri ozkem prehodu med Rozmanovo hišo in kresijo, kot nasledek neodpustne napake, da se namreč pred par leti pri gradnji oziroma popravljani kresije ni ondi državna cesta potrebno razširila.

(Franciškanske ulice) so menda po noči najbolj zanemarjene med vsemi, kar jih ima Novo mesto. Svetilnica z velikega trga jej ne sveti nič, ona iz šolske ulice tudi nič, tako da imaš ravno pred cerkvijo, samostanom, pred Avsenik-ovo hišo in nasprotnimi vrtovi pravo egiptovsko temo, kadar ni mesečne svetlobe. Ljudje hodijo tudi zvečer v cerkev, v adventu bode osemdnevna pobožnost, pa vsi ti naj tavajo po temi! — Pa to naj bi že bilo. Huje je, da to črno temo izrabljajo nekateri ljudje s tem, da ulice onesnažajo, v kar jim prav navlašče služi tema. Nadejamo se, da bode slavni magistrat temu opomogel stem, da napravi na voglu franciškanskega samostana svetilnico.

(Telefon) je sedaj tudi v Ljubljani vpeljan ter se naročniki kaj lahko mej seboj dogovarjajo. Storjena je pa tudi zveza s Trstom, Gradcem in Dunajem. Za pogovor se plača 80 kr. do 1 gld.

(Prešernov večer) priredi „Dol. pevsko društvo“ v Novem mestu v saboto dne 13. novembra t. l. v prostorih „Narodnega doma“. Vspored obsega moške in mešane zборе, dvo- in samospelve. Po koncertu ples. Začetek ob polu 8. uri zvečer.

(Pobiranje letnine od članov c. kr. kmetijske družbe) se je že pričelo. Pri p. n. novomeških članih se bo pobirala letnina z nabiralno polo, vnanje p. n. člane novomeške podružnice pa prosimo, da blagovole prilično izročiti letnino blagajniku g. Fr. Perko-tu v Novem mestu in sicer tekom meseca novembra. Vsak naj izvoli pri izročitvi zneska povedati oziroma zapisati v nabiralno polo, ali želi sadnega drevja ali ameriških trt in kake vrste. Kakor prejšnja leta, dobi brezplačno tudi letos vsak član po 4 drevesa ali po 100 vkoreninjenih ameriških trt. Kdor hoče posebej naročiti več drevja ali trt za plačo, naj to posebej pripomni. Kdor želi glede družbenega lista „Kmetovalca“ kake premembe, naj to tudi naznani. — Pri tej priliki se obračamo do naših gospodarjev, da se blagovole nam pridružiti in stopiti v vrsto članov c. kr. kmetijske družbe, z ozirom na koristi, katere ponuja družba svojim članom. Novi člani naj se oglasijo naravnost pri kmetijski podružnici ali naj se pa zapišejo na nabiralno polo. Novo pristopim članom je plačati 4 gl., in sicer 2 gl. za pristop, 2 gl. pa kot letnino. Ker raste s številom udov tudi moč in delovanje družbe je želeli, da pristopi kar bo mogoče dosti novih članov k naši kmetijski družbi.

(Predavanja) o živinozdravništvu imel je vsled naredbe vis. deželne vlade tukajšnji okrajni živinozdravnik g. Otmar Skale v Mirni, Čatežu, Šmihelu pri Žužemberku in v Ambrusu. Govoril je splošno o živinoreji in najpotrebnejši vednosti o reji konj. govedi in prešičev, o živinski soli, o apnu za krmljenje, o navadnejših boleznih domače živali ter o prvi pomoči z domačimi zdravili, o živinski kugi in živinski kupčiji. Pokazal je, kako se zdravila dadó, kako se pri napenjanju vamp predre in kako se v požiralniku običale stvari odpravijo. Poslušalcev bilo je precej, in marsikdo si je želel, tak poduk še slišati. V Mirni bilo je kacij 80 poslušalcev, na Čatežu 55, v Šmihelu 45 in v Ambrusu kacij 60.

(Shod o zadevi varstvenih naredb proti živinskim kugam.) Vsled vabila Krškega županstva se je v pogovor zaradi živinskih bolezni šlo 17. oktobra petnajst občinskih zastopnikov iz Kranjskega in Štajerskega. Vložili so po Krškem županu gosp. dr. Romihu na vis. c. kr. ministerstvo prošnjo za prenaradbo nekterih predpisov pri postopanju kužnih bolezni.

(Delitev skupnih zemljišč.) Z več strani nam prihajajo vprašanja in pritožbe, ki jih izgotavljajo agrarni geometri. Tako se nam poroča od Št. Petra, da se je lansko leto delil pašnik v Ždini vasi. Delitev se je večkrat popravljala; z nepotrebnimi presekami se je gozd škodoval, da so se nekateri že pred letom za to pritožili, da pa še sedaj ni nobenega pravega odgovora iz Ljubljane in da se ne ve ali je ta delitev veljavna ali ne, gozd pa da se vničuje — Od drugodi se pritožujejo, da so plačali že visoke stroške, da se pa zahteva zopet plačilo novih stroškov. Tako, da se za merjenje pri Beli cerkvi in na Raki, v Škocijanu itd. zahtevajo nerazumljivo visoki troški. Popraševali smo zaradi teh pritožeb in reklo se nam je, da ako ne pomorejo pritožbe na agrarno komisijo v Ljubljani, naj se to poroči poljedelskemu ministerstvu na Dunaji in deželnemu odboru v Ljubljani, ki ima pravico o

stvari poizvedovati in račune nadzirati. Dobro bi bilo, da se o tem spregovori tudi v deželnem ali državnem zboru! —

(Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Celji) je po državnem poslancu gosp. Jožefu Žičkarju predložilo dve prošnji državnemu zboru in sicer eno gledé upeljave nedeljskega počitka v odvetniških in notarskih pisarnih, drugo pa gledé zavarovanja za starost in onemoglost zasebnih uradnikov sploh. Ne moremo si misliti, da bi tej nedolžni in opravičeni zahtevi odvetniških in notarskih uradnikov vlada ne mogla ali pa nehotela ustreči. — Odvetniškim in notarskim uradnikom pa priporočamo, da se oklenejo tesno svojega društva, ker z združenimi močmi bode uspeh tem gotovejši.

(Mohorjevo društvo) je letošnje knjige izgotovilo in jelo razpošiljati. Kedad pridejo naše dekanije na vrsto, bomo že priobčili. Dobili bodemo šestero knjig in sicer: 1. „Koledar“ za leto 1898, v dosedanji obliki z mnogimi kaj zanimivimi članki in lepimi podobami. 2. „IV. snopič svetega pisma“ v že znano lepi opravi. 3. „Poljedelstvo“ I. snopič z 81 podobami, spisal Viljem Rohrmann. Ta knjiga bo kmetovalcem silno zanimiva in koristna. 4. „Boj za pravico,“ povest, spisal Milovršnik. To bo prijetno berilo za zimske večere. 5. „Bolgarija in Srbija,“ opisal Anton Bezenšek. Tudi ta knjiga je okrašena z lepimi podobami. Zenljepis in zgodovina naše bralce vedno zanima. Knjiga je pisana po domače v zabavno-poučnem smislu. Radi bodemo brali kaj o naših jugoslovanskih bratih. 6. Slednja molitvena knjižica je „Sveti rožni venec.“ Ta lepa molitvena knjižica ne bo nič manj se priljubila kakor dosedanje iz Mohorovega društva izišle molitvene knjige. Res je obžalovati, da se je število udov nekaj zmanjšalo. Toda za prihodnje leto se to ne sme zgoditi. Gotovo je boljše, da si karkoli pritrgamo, da goldinar za društvo prihranimo. Ljubezen do poučljivega branja in ponos do tega velikanskega zavoda nas mora do tega dovesti. Pa še nekaj. Marsiktere ga bi ne bolelo, ako bi za tega ali onega soseda ali revnega sorodnika goldinar dal. Kolikor toliko bi s tem za omiko in napredek storil.

Razne vesti.

* (V čeških gozdih) postrčili so leta 1896 jelenov in srn 16.903, črne divjine 667, zajcev in kuncev 337.006, raznih gozdnih kokoši in ptičev 7067, fazanov 37.158, poljskih kokoši in prepelic 306.448, gozdnih kljunačev 2414, močvirnih kljunačev 553, gosi 521, rac 10.858. — Škodljivih živali: 3009 lisic, 2920 kun, 9309 dihurjev, 257 vider, 327 jazbecov, 804 podlasic, 744 različnih sov, 42.972 različnih jastrebov, 4391 vran in srak.

Delalska zavarovalnica proti nezgodam v Trstu.

O volitvi v ta odbor smo že vzdunjič govorili. Danes prosimo podjetnike, kateri imajo pravico voliti, da volijo sledeče gospode po kategorijah v predstojništvo:

I. kategorija:

član: Schiwitz Matija Valentin, ingénieur v Trstu;
nam.: Mankoč Ivan, veletržec z lesom v Trstu.

II. kategorija:

član: Tönnies, tovarnar v Ljubljani;
nam.: A. C. Achtschin, ključavničar v Ljubljani.

III. kategorija:

član: Kosler Peter, tovarnar v Ljubljani;
nam.: Lukman Anton, tovarnar v Ljubljani.

IV. kategorija:

član: Supančič Filip, stavb. mojster v Ljubljani;
nam.: Treo Viljem, stav. podjetnik v Ljubljani.

V. kategorija:

član: Gassner Andrej, tovarnar v Trziču;
nam.: Grile Luka, tovarnar v Zgošu.

VI. kategorija:

član: Kušar Josip, posestnik mlina v Domžalah;
nam.: Vrbič Josip, tovarnar v Vrdu pri Vrhniki.

Predstojništvo za delavce:

I. kategorija:

član: Gherbitz Valentin, kotlar v Trstu;
nam.: Borri Anton, delavec v Trstu.

II. kategorija:

član: Krečič Andrej, mehanik pri Lloydu v Trstu;
nam.: Sadež Ivan, livar v Trstu.

III. kategorija:

član: Skof Franc, tobačni delavec v Ljubljani;
nam.: Završnik Franc, tobačni delavec v Ljubljani.

IV. kategorija:

član: Kolman Friderik, kranj. stavb. družbe uradnik
v Ljubljani;
nam.: Wolf Anton, arhitekt v Ljubljani.

V. kategorija:

član: Rütting Karl, faktor pri Kleinmayr in Bamberg
v Ljubljani;
nam.: Gostinčar Josip, paznik v predilnici v Ljubljani.

VI. kategorija:

član: Novak Alojz, ključavničar v velški papirnici.
nam.: Plevnik Josip, delavec v velški papirnici.

V predstojništvo voli vsaka kategorija za-sé.

V razsodišče voli vseh šest kategorij podjetnikov skupaj in zopet naslednje kandidate vseh šest kategorij delavcev skupaj.

Razsodišče od podjetnikov:

Predsednik: Ivan Hribar, župan v Ljubljani.
Namestniki: 1. Bamberg Otomar, tovarnar v Ljubljani;
2. Knez Ivan, opekarnar v Ljubljani;
3. Peterca Janez, opekarnar v Čerenučah.

Razsodišče od delavcev:

Prisednik: Zanon Josip, kalafat v Trstu;
namestniki: 1. Moravec Makso, tiskar v Trstu;
2. Rizzi Anton Cillo, kalafat v Miljah;
3. Pock Anton, livar v Trstu.

Vsa pojasnila daje gospod S. pl. Sladovič v Novem mestu, kamor naj se blagovolijo volilni listki gotovo do torka doposlati ali prinesiti.

Darovi za dijaško kuhinjo:

Gg. Simon Brgant, olja; Jakac, vrečo krompirja; župnik Ign. Šalehar 10 gld.; Iv. Dolinar, kapl. 5 gld.; svetnik J. Kinsky 3 gld.; J. K., kapl. 5 gld.; Neimenovan kaplan 1 gld.; Karol Kunc 1 gld.; gospa Vojska 2 gld.; gospodje konkurentje v Ljubljani so zložili 18 gld. 20 kr.; Val. Oblak 2 gld.; Maks Brunner 5 gld.; župnik Fr. Brulec 5 gld. — Dobrotniki iz Novega mesta in Kandije 37 gld. 95 kr., in sicer mesečne doneske gg: Bergman 1 gl.; gospa Chiaruttini 50 kr.; g. dr. Defranceschi (za dva meseca) 2 gld.; dr. Fr. Detela 2 gld. 50 kr.; gospa Gestrin 1 gld. 25 kr.; predsednik Gerdešič 2 gld.; Anton Jarc 50 kr.; Jelenc 30 kr.; kan. monsign. Jeriha (za 2 meseca) 2 gld.; Krajec 50 kr.; nadsvetnik

Logar 2 gld.; Mohar 1 gld.; dr. K. Pamer 1 gld.; gospa Pauser 1 gld.; gospa Poljanec 1 gld.; gospodična F. Pollack 50 kr.; kanonik Fr. Povše (za dva meseca) 2 gld.; dr. Poznik 1 gld.; vikarij Prelesnik (za 3 mesece) 1 gld. 50 kr.; K. Rozman 50 kr.; gospa Tuček 1 gld.; J. Windischer (za 3 mesece) 90 kr.; Jos. Zurec 50 kr.; prof. A. Virbnik 1 gld.; dr. Žitek 1 gld.; dr. K. Slanc za polleta 50 gld.; kaplan Indof 5 gld.; dr. K. Pamer 1 gld. za dva meseca; Janez Jakšič je pripeljal 2 vreči krompirja; Durini 1 seženj bukovih drv; Ant. Aleš, dekan v Semiču 10 gld., mesto venca na grob prijatelja Ant. Navratila; gospa M. Ogoreutz 2 gl.

Imen teh dobrotnikov (razun novih, ki morda še dojdejo) kakor lani tudi letos ne bodem navajal vsak mesec, marveč objavil samo skupno svoto, koje bodo blagovoljno poklonili potrebnim dijakom. Zahvaljevaje se za veliko podporo prav lepo prosim, naj se tem dobrotnikom pridružijo še novi, kajti preobčutno se prepričujem, koliko so letos živila dražja nego lani. Prav posebno bi se mi vstreglo, ako se dobrotniki spomnijo naših dijakov z živili: zelje, krompir, fižol, žito itd. Tisočero plačilo naj dá Gospod!

Dr. Jos. Marinko.

Loterijske številke.

Gradec	16. oktobra	57	50	9	12	47
Trst	23. „	29	43	69	65	18

ZAHVALA.

Za mnogobrojno vdeležitev pri pogrebu prečastitega gospoda

Jakoba Stariha,

zlatomašnika, častnega kanonika, dekana v p., viteza Franc Jožefovega reda itd.

zahvaljujemo se tem potom vsem častit. spremljevalcem, osobito prečast. gospodu dekanu semiškemu za spreved in opravljeno slovesno sv. mašo in vsej velečastiti duhovščini od blizo in daleč, visokorodnemu gospodu okrajnemu glavarju v Črnomlju in vsem gg. uradnikom, sl. mestnemu občinskemu zastopu, gg. učiteljem, udeleživšim se s šolsko mladino spreveda, gg. pevcem za ganljivo petje pred bišo in na grobu, častni pogrebni bratovščini žalostne M. B., slav. požarni brambli in mestni godbi v Črnomlju, vsem drugim gospodom in gospem, sorodnikom, prijateljem, znancem in vsemu občinstvu.

Ob enem prisrčna zahvala vsem onim, ki so nam pismeno ali ustno izrazili svoje odkritosrečno sožalje, ter prosimo, da blagega pokojnega pospoda kanonika obratujejo v trajnem spominu in molijo za večni mir in pokoj njegovi duši.

V Črnomlju, dne 16. oktobra 1897.

(238)

Žalujoči ostali.

ZAHVALA.

Za mnoge dokaze prijateljskega sočutja o prerani izgubi dragega nam soproga oziroma očeta, gospoda

Jakoba Blažona,

davkarskega eksekutorja,

ter za obilo spremstvo k zadnjemu počitku, izrekamo vsem, sosebno še preč. duhovščini, gg. uradnikom ter slavnim novomeški godbi, kakor tudi vsem ostalim udeležnikom pogreba najprisrčnejšo zahvalo.

Novo mesto, dne 25. oktobra 1897.

(239)

Dve oljnato barvani sliki
„Žalostna Mati Božja“ in „Kraljica Majnika“, prilični za altarni podobi se prodaste. — Kje pové vredn. t. l.

Za živino- in svinjerejo,

posebno za noseče živali, kakor tudi za mladiče, je neobhodno potrebno (219-3)

krmilno apno (Futterkalk),

da se še kot mladiču kosti utrdijo in se v rasti bolj razvija. — Dobiva se v trgovini meš. blaga

Küssel & Končan v Novem mestu.

Preklic

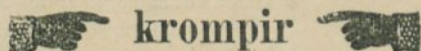
s katerim jaz podpisana spoznam, da se je dokazalo, da tiste besede, katere sem jaz proti časti Jozefa Hönigman (babice v Toplicah) govorila, so prišle iz pomete, in jaz jih s tem prekličem.

Toplice, dné 16. oktobra 1897. (241)

Ignac de Lagh, Neža Markuš,
priča. podpisal Suppančič, župan.

Drva za kurjavo.

Oskrbništvo grajščine Struga prodaja bukove drva polovico polen, polovico močnega vejevja; v mesto postavljene veljajo meter l gld. 50 kr. Tudi se dobi

krompir

v vsaki množini. — Naročila naj se pošiljajo gospej pl. Fichtenau v Novo mesto. (248-1)

Posestvo na prodaj v Hrušci pol ure od farne cerkve Stopiče, pošta Novo mesto, obstoječe iz hiše, vrta, njive in gospodarskega plosolja. — Več pove lastnik Jože Šaselj, Hrušca št. 26.

Gostilna v novi hiši, dobro obiskana, se daje v najem! Pred hišo se križajo dve deželni cesti, in je hiša posebno pripravna za vsako trgovino. Naslov se izvé pri opravištvu tega lista.

Posestvo v Gorenjem Polju je na prodaj. — Več pove Anton Dular v Gorenjem polju št. 12. (240)

Dva stroja za koruzo luščiti

na prodaj, na katerih se do 100 mernikov zlušči na dan. Za vrtenje zadostuje oseba pri 12. letih. Cena enemu stroju je 12 gld. pri posestniku Janezu Kette, pošta Dvor pri Žužemberku. (242)

Kovaškega učenca

poštenih starišev, krepke postave in vsaj 14 let starega, vsprejme v poduk Jožef Perko, kovaški mojster v Vel. Leseh št. 26, pošta Krka, Dolenjsko. (225-3)

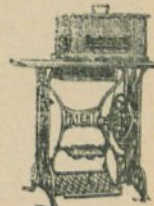
Prodaja prašičkov. 20 prašičkov jorkširskega plemena, sedem tednov starih, ima na prodaj grajščina Ruperčvrh pri Rudolfovem. (246)

Deček, kateri ima veselje do pekovskega obrta in je 15-16 let star ter lepega vedenja, sprejme se takoj v poduk. — Kje pové vredništvo tega lista. (143-7)

Tovarniška zaloga
šivalnih strojev in biciklov.

IVAN JAK,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 13.

Ceniki na zahtevanje brezplačno in franko.

Zastopnik za Metliko in okolico:

Friderik Skušek v Metliki. (131-10)

Posestvo proda se po nizki ceni takoj na dolenjem Štajerskim med Sevnico in Rajhenbergom, eno uro in pol od železniške postaje ležeče; obstoječe iz 4 oralov gozda, 1 oralu vinograda, 500 m² že rigolanega in na novo nasajenega, in 9 oralov njiv in travnikov skupaj se držečih in brez kamenja, potrebnim gospodarskim poslopjem. Gozd je komaj 10 minut od doma oddaljen in ravno tako tudi malni. — Več o tem pove iz prijaznosti gosp. c. kr. notar dr. Albin Poznik v Rudolfovem ali pa posestnica Jožefa Šribar v Beli cerkvi. (237-1)

Posestvo obstoječe iz hiše, kjer je sedaj poštni urad, s tremi sobami, vežo in kuhinjo, pripravno za gostilno in štacuno, zraven hlev, klet, listnica, na tej pôd, dve senici, svinjski hlevi, kozolec, vrt in travnik je na prodaj. Vse skupaj cenjeno je na dva tisoč gld. — Več pové Janez Pungercer v Skocijanu. (245-1)

Učenec sprejme se takoj v prodajalno s špeciarijskim blagom in železnino; isti mora imeti vsaj ljudsko šolo. Adolf Gustin, Novo mesto.

Trgovski pomočnik, 20 let star, dobro izurjen manufaktarist in špecerist, več slovenskega in nemškega jezika, želi svojo službo premeniti. Ponudbe blagovolijo naj se poslati uredništvu tega lista pod šifro „U. P.“ (233-2)

Kdo pije

Kathreiner-

Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče sbrav
ostati in si kaj prihraniti.

Singerjevi šivalni stroji

so nepreklicno najbolji!

Isti dobivali se bodo od sedaj naprej po tovarniški ceni pri

Jos. Medvedu preje Jan. Surz
v Novem mestu.

Ob enem pa tudi naznanjam, da sem svojo prodajalno že z novim blagom založil in si bodem prizadeval, vsacega z najboljšim postreči.

Proseč zaupanja, se priporočam

s spoštovanjem

(206-5)

Jos. Medved,

preje Jan. Surz. Novo mesto.

Posestvo z vsem gospodarskim poslopjem, z lepim sadnim vrtom, njiva za 18 mernikov posetve in z dvema oraloma hoste je na prodaj iz proste roke. — Več pove lastnik Anton Miklič, Vrhpeč pošta Mirna peč. (229-3)

Jedino pravi
BALSAM
(Tinctura balsamica)

iz lekarne pri „angelju varhu“
in tovarne farmacevtičnih preparatov

A. Thierry-ja v Pregradi
pri Rogatec-Slatini.

V svrhu varnosti občinstva pred ničvrednimi ponarejanjinam od sedaj nadalje to-le oblastveno registrovano varstveno znamko.

uteši prsne in plučne bolesi, želodčen krč itd. ter je uporabno notranje in zunanje. V znak pristnosti je zaprta vsaka steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja tvrdka Adolf Thierry, lekarna pri „angelju varhu“. Vsak balzam, ki ne nosi zgoraj stoječe zelene tiskane varstvene znamke, naj se odkloni kot čim ceneje tem nič vrednejo ponaredbo. Pazi naj se toraj vedno natančno na zeleno varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalce in posnemovalce mojega jedine pravega balzama, kakor tudi prekupce nič vrednih ponarejenih, občinstvo varajočih drugih balzamov, zasledujem najstrožje sodnijskim potom na podlagi zakona o varstvenih znakah. Kjer se ne nahaja zaloga mojega balzama, naj se naroči direktno in naslovi: Na angelja varha lekarno A. Thierryja v Pregradi pri Rogatec-Slatini. 12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franko do vsake avstro-ogrske poštne postaje 4 krone, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 majhnih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo proti predplačilu ali poštne povzetju.

Pazi naj se vedno natančno na zgorajšnje zeleno varstveno znamko, katero mora nositi v znak pristnosti vsaka steklenica. (139-9)

Adolf Thierry, lekarnar
v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

Pristna Fingerjeva
PILZENSKA PIVNA GREŃČICA
znana kot najboljša zdravstvena pijača,
dobiva se pri tvrdki
ADOLF PAUSER, NOVO MESTO.

(234-2)

Prva izdelovalnica peči
bratov Appe
v Kandiji pri Novem mestu

priporoča

prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnih protl ognju trepežnih

lončenih peči

(88-14) in

štedilnih ognjišč,

kakor tudi

kopališč

z emailiranimi kahelcami.

Postavljanje se vestno, točno in po nizki ceni izvršuje.

Za dobro blago se jamči.

Vse blago se oddaja po kaj mogoče nizkih cenah, ter po dogovoru tudi na obroke.

